
REZUMAT

al tezei de doctorat intitulată:

CERCETĂRI PRIVIND CREȘTEREA PERFORMANȚEI FINANCIARE ÎN SECTORUL AGROALIMENTAR

Doctorand: **CREȚU (BICU) Ș. Diana**

Conducător științific: **Prof. univ. dr. MĂRCUȚĂ Alina**

CUVINTE-CHEIE: filieră agroalimentară, producție, costuri, eficiență, analiză, bibliometrică, chestionar, percepție, consum

În climatul economic actual, care se caracterizează printr-o globalizare sporită și o concurență intensă pe piețele internaționale, performanța lanțurilor agroalimentare este de o mare importanță în asigurarea viabilității și longevității sectorului agricol. Lanțurile agroalimentare sunt lanțuri complexe, de muncă și procese, care transformă resursele naturale în alimente consumabile, aceste lanțuri valorice fiind esențiale pentru economiile rurale și urbane, afectând atât mijloacele directe de trai ale producătorilor, cât și pe cele ale procesatorilor și consumatorilor. Cercetarea performanței lanțurilor agroalimentare este obligatorie pentru înțelegerea comportamentului piețelor, pentru recunoașterea provocărilor și a oportunităților asociate, specifice lanțului și dezvoltării strategiilor de creștere a competitivității. Eficiența acestor sectoare este datorată mai multor factori, inclusiv eficacitatea proceselor de producție și distribuție, calitatea produselor, potențialul de inovare și flexibilitatea față de evoluția pieței.

Prezenta teză de doctorat cu titlul „CERCETĂRI PRIVIND CREȘTEREA PERFORMANȚEI FINANCIARE ÎN SECTORUL AGROALIMENTAR” își propune să analizeze performanța principalelor filiere ale produselor agroalimentare, utilizând o abordare metodologică riguroasă și pornind atât de la date statistice, cât și de la date empirice. Prin analiza indicatorilor de performanță și ai factorilor determinanți, voi oferi o perspectivă detaliată asupra punctelor forte și a vulnerabilităților acestor filiere, și, în același timp, voi explora modalitățile de optimizare ale performanței, pornind atât de la condițiile economice interne, cât și de la cele internaționale, care influențează atât comportamentul consumatorului, cât și pe cele ale pieței.

Capitolului I, intitulat „ABORDĂRI CONCEPTUALE PRIVIND FILIERA AGROALIMENTARĂ ȘI MĂSURAREA PERFORMANȚEI ACESTEIA”, se axează pe conceptele de lanț agroalimentar și evaluarea eficienței sistemului agroalimentar. Lanțul agroalimentar este definit ca fiind compus din totalitatea agenților economici care sunt implicați în etapele de producție, transformare și comercializare a unui produs agricol, de la producător până la consumator.

Structura unui lanț agroalimentar include patru faze: preproducție, producție, procesare și distribuție, existând trei tipuri principale de lanțuri: cu stocuri intermediare, cu stocuri tampon previzionale și cu stocuri care au ritmicitate variabilă.

Evaluarea performanței sistemului agroalimentar presupune atingerea obiectivelor strategice, generarea de valoare și eficiența organizației, utilizând indicatori de intrare, de ieșire, de proces și de valoare adăugată. Astfel, sistemele de evaluare a performanței, cum ar fi KPI, Balanced scorecard sau Benchmarking, sprijină organizațiile în monitorizarea progresului, identificarea problemelor și evaluarea realizării obiectivelor stabilite.

Capitolul II, intitulat „SCOPUL, OBIECTIVELE ȘI METODOLOGIA CERCETĂRII”, ne prezintă evaluarea performanței filierelor agroalimentare, cu accent pe sustenabilitatea consumului și percepția consumatorilor asupra cărnii și produselor din carne.

Cercetarea a combinat analiza datelor statistice cu metode empirice, vizând costurile de producție, prețurile de vânzare, marjele de profit și competitivitatea pieței.

S-au analizat și factorii care influențează performanța, precum politicile agricole și schimbările climatice. Metodologia a inclus chestionare distribuite online și analiza datelor cu IBM SPSS Statistics 24.0, relevând preferințele consumatorilor pentru produse locale și sustenabile oferind recomandări pentru optimizarea filierelor.

Capitolul III, intitulat "ANALIZA PRINCIPALELOR FILIERE ALIMENTARE", face referire la cinci categorii de filiere: fructe și legume, cereale, carne, lapte și ouă. În cadrul filierelor legumelor și a fructelor, cercetarea a arătat faptul că România se confruntă cu un consum redus de fructe proaspete, așa cum reiese din analiză, printre cauze fiind identificate veniturile mici și ideea că aceste produse sunt costisitoare. Pentru a stimula consumul și producția, consider că este nevoie de intervenție politică pentru controlul prețurilor – susținerea producției locale, cu condiții de acces la finanțarea europeană. Introducerea tehnologiei și a subvențiilor ar permite, de asemenea, o creștere a producției de legume și fructe, ceea ce va asigura o creștere a competitivității sectorului agricol românesc. Pentru a crește consumul este nevoie de adoptarea unor politici care să urmărească nivelul prețurilor, să stimuleze producția locală, să permită realizarea de investiții și accesarea de subvenții. O altă filieră este cea a cerealelor, care este importantă atât din punct de vedere economic, cât și nutrițional pentru România, deoarece pune la dispoziția consumatorilor produse esențiale pentru alimentație, și care este susținută de creșterea continuă a producției agricole de cereale, care este o consecință atât a aplicării inovațiilor tehnologice, dar și a nivelului subvențiilor acordate.

Producția de făină în industria morăritului a fluctuat în perioada analizată, iar în cazul produselor de bază din acest sector, care sunt pâinea și produsele de patiserie proaspete, se constată existența unei piețe încă puternice, ca urmare a faptului că pâinea este un element fundamental în alimentația românilor.

Carnea are un rol esențial în nutriție: carnea de porc, cu un conținut ridicat de grăsimi, furnizează proteine valoroase, fier și zinc, însă trebuie consumată cu moderație; carnea de miel poate fi benefică pentru sănătatea oaselor, dar poate provoca probleme digestive; carnea de pui este o sursă importantă de vitamine și minerale esențiale, precum zincul, fierul și vitamina B12. Analizele statistice indică o fluctuație a producției de carne în ultimii ani, observându-se o scădere la carnea de bovine, porcine și păsări, dar o creștere la carnea de ovine și caprine. Schimbările sunt influențate de factori economici, politici agricole și preferințele consumatorilor.

Datele reflectă variații semnificative ale efectivelor de animale în diverse țări ale Uniunii Europene între 2012 și 2022, această analiză fiind esențială pentru a înțelege impactul asupra producției zootehnice. Densitatea animalelor variază considerabil între țări, reflectând diferențele în practicile agricole și preferințele consumatorilor. De asemenea, sectorul creșterii animalelor a cunoscut o creștere constantă a numărului de întreprinderi active, cu variații în funcție de cifra de afaceri.

Producția industrială de produse din carne a crescut în perioada analizată, la fel ca și consumul de carne, în special carnea de porc și de pasăre, influențat de factori precum veniturile, prețurile, obiceiurile culturale și religioase. Filiera laptelui a înregistrat schimbări semnificative, ca urmare a scăderii efectivelor de vaci și a creșterii efectivelor de ovine și caprine.

Producția de lapte a scăzut însă, una din cauze fiind valoarea investițiilor reduse din acest sector, ceea ce face ca în România să se înregistreze unul dintre cele mai scăzute randamente la producția de lapte din Europa. În cadrul zonei pentru consumul de produse lactate, s-a obținut o evoluție semnificativă, ca de altfel și producția de brânzeturi.

În România, filiera ouălor este influențată de un ansamblu complex de factori care necesită o gestionare strategică și atentă. Acest domeniu este modelat de reglementările legislative, inovațiile tehnologice, condițiile economice, preocupările de mediu și preferințele consumatorilor.

Prin adoptarea unor metode moderne și sustenabile, producătorii pot asigura atât calitatea și siguranța produselor, cât și competitivitatea lor pe piață. Reglementările din Uniunea Europeană și din legislația națională stabilesc standarde riguroase pentru calitate și siguranță alimentară.

Normele privind creșterea păsărilor, procesarea și etichetarea ouălor sunt esențiale pentru protecția consumatorilor și pentru menținerea unui avantaj competitiv. Utilizarea tehnologiilor avansate în ferme, cum ar fi sistemele automatizate pentru colectarea ouălor și echipamentele moderne pentru clasificare și

ambalare, contribuie la îmbunătățirea eficienței și a calității produselor. În plus, adoptarea de practici sustenabile în creșterea păsărilor și gestionarea deșeurilor este din ce în ce mai importantă.

Producătorii sunt încurajați să reducă impactul asupra mediului prin utilizarea energiei regenerabile și reducerea emisiilor de carbon. Cererea tot mai mare pentru produse ecologice și ouă de la găini crescute liber influențează strategiile de producție și marketing ale fermierilor. De asemenea, optimizarea lanțului logistic, de la fermele de producție până la punctele de vânzare, joacă un rol important în reducerea costurilor și minimizarea pierderilor.

În capitolul IV, intitulat „CERCETAREA PERCEPȚIEI CONSUMATORILOR DIN ROMÂNIA CU PRIVIRE LA FILIERA CĂRNII ȘI A PRODUSELOR DIN CARNE”, am urmărit ca pornind de la investigarea nivelului de încredere al consumatorilor români în diferite categorii de produse din carne, să evaluez impactul diferiților factori asupra deciziilor de cumpărare și să identific nivelul elasticității cererii pentru această categorie de produse. Rezultatele obținute sunt importante atât pentru producători, cât și pentru comercianți, deoarece oferă o bază solidă pentru înțelegerea percepției consumatorilor români asupra filierei cărnii și produselor din carne și pot ghida cercetările viitoare pentru a aborda în mod eficient nevoile și preocupările acestora. Investigarea gradului de conștientizare și importanța atribuită de consumatori aspectelor legate de sustenabilitatea producției de carne și impactul asupra mediului, sunt de asemenea aspecte importante, ca de altfel și investigarea influenței factorilor emoționali și culturali asupra percepției și comportamentului consumatorilor în raport cu această categorie de produse.

În cadrul cercetării, am efectuat o analiza extinsă a lanțurilor agroalimentare și prin realizarea unei cercetări aplicate filierei cărnii, cu scopul de a oferi o perspectivă detaliată și actualizată asupra comportamentului consumatorilor români. Datele obținute sunt valoroase pentru cercetările ulterioare și pentru fundamentarea unor politici publice eficiente.

Capitolul V, intitulat „CONCLUZII ȘI PROPUNERI”, reunește rezultatele cercetării și identifică direcții de dezvoltare a unor politici publice care să sprijine atât producția, cât și consumul responsabil. Studiul filierelor alimentare a evidențiat importanța trasabilității și transparenței în toate fazele lanțului de aprovizionare. Trasabilitatea ajută nu doar la identificarea rapidă a surselor de contaminare în cazul unor probleme de siguranță alimentară, dar și la asigurarea consumatorilor în privința calității și originii produselor. În plus, analiza lanțurilor alimentare deschide oportunități pentru îmbunătățirea eficienței și reducerea pierderilor și risipei alimentare prin optimizarea etapelor de producție, colectare, procesare și distribuție, ceea ce contribuie la economisirea resurselor și la diminuarea impactului ecologic. Este esențial ca lanțurile alimentare să fie adaptabile și să integreze inovații tehnologice pentru a face față cerințelor pieței și provocărilor globale, cum ar fi schimbările climatice și creșterea demografică, etc.